

היה קורא פרק שני ברכות

יז.

עין משפט
נר מצוה

מה א טושיע אר"ם קר
קב סעף א:
בו ב טושיע סמון מקסה
סעף ד:
בו ג מ"ה מהלכות
דעות הלכה ז:
מה ד מ"ה פ"ה מהל'
תשובה הלכה ז:

(א) יומא פ"ז; (ב) ג' נג' ע"י
א"ר יתנו כ' הוה מסיים ר"מ
ספרא לריון; (ג) נחמת דף
ק' לעיל ה' ו"ש"ג; (ד) ו"ש"ג
ל"ג; (ה) ס"ה ללמדיהם לא
נאמר אלא לעושיהם; (ו) סוטה
דף ט"ה; (ז) ו' דף ק"ג;
(ח) ו'ה"ל פ"ז; (ט) ו' דף ק"ח;
(י) ו"ש"ע תענית ז; חוספות
ד"ה וכל העוסק ומוס' פסחים
ז: ד"ה וכל ומוס' מ"ד כג:
ד"ה שמתוך ומוס' סוטה כג:
ד"ה לנולס;

גליון הש"ס

ברש"י ד"ה אני בו וכן
הביר ע"י הא"ר; ע"י סוטה
דף ג' ע"ה מוס' ד"ה
הולקס;

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"י הוסיף; ב. כ"ד
לקיים אלא כ"ד לקותר.

מוסף רש"י

אחד המרבה ואחד
הממעט. הניח קרנות
(נחיות ק'). באקרוי
בנייהו כו'. שטוחות על
נהיה להיחן לנית הספר
לקרוס מקלא (סוטה כב.).

רב ניסים גאון

ועפעף יישרו נגדך.
את"י מפרש
במסכתא מגילה למפרע
הקורא את המגילה למפרע
(דף י"ח) אמר לי רבי בר
[חמא] רבבי ימייה מריפתי
מאי (משלי ז) ועפעף
יישרו נגדך אמר ליה אלו
דברי תורה שכתב בהן (ש
כג) התעף עיניך בו (ישירים)
[אפילו הכי מיושרין] הן
אצל ר' מאיר;

כפמליא של מעלה. בחצרות שרי האומות. ששששרים של מעלה יש תגר צנייהס תיכף יש קטטה צין האומות כדכתיב ועמה אשוב להלחם עם שר פרס (דניאל י); **וכפמליא של מעלה.** בחצרות החכמים: **צקן אורה.** צוית אורה: **ומי מערב.** שאין אלו עושים לרונך: **שאר** **שעושה.** י"ר הרע שצלבצנו המממילנו: **איני כדאי.** לא הייתי משוב והגון להיות נזכר: **ועשיו שגורסי.** מה חשיבותי הרי אני כאלו לא נוצרתי: **ק"ו.** שבמיתתי עפר אני: **מרק.** כלה והתס: **כי הוה מסיים ספרא דליוז.** על שם שאיז נפטר בשם טוב: **מרגלא בפומיה.** דבר זה רגיל בפיו: **אני העוסק** בתורה צריה אני וכן *צברי עם הארץ צריה הוא: **אני מלאכתי בעיר.** כלומר נוטה מלאכתי ממלאכתי: **מפגרי.** מתגדל לתפוס אומותי: **ושמא סאמר.** הדין עמו שאינו מתגדר במלאכתי שאינו היה תופס אומותי לא היה לו לז תפוח לרבות צמורה כמותי והיה ממעיט ואין לו שכל: **עיניו.** שיש לו שכל לממעט כמו למרצה: **ובלנד שיכיון לכו לשמים.** ואכל קרנות הוא צממות כסופה: **ערוס ציראה.** להערים בכל מיני ערמה ליראת זורא: **סגליס חכמה.** עיקרה של תורה שיהא עמה תשובה ומע"ט: **העושה שלא לשמה נוח לו שלא נכרא.** פירוט שאינו לומד כדי לקיים אלא לקנטר דצפרק מקוס שנהגה (פסחים ז): **אמר'י רבא רמי כתיב'י** עד שמיס חסדך וכתיב'י מעל שמיס כלן בעוסק שלא לשמה כו' והתס איירי צמקייס כדי שיכבדוהו וכן משמע צירוסלמי דפירקין: **ויאלו וישאו.** שבעו מזיו השכינה כאלו אכלו ושמו: **גדולה הצטטה.** שהרי קראן שאננות וזוטמות: **לצי פנישאה.** מיוקות של צית רבן היו רגילין להיות למדיס לפני רבן צבית הכנסת: **צי רבנן.** צית המדרש שסס שוניס משנה וגמרא: **ונטרן וגבריהו.** ממתנות לצעליהן ונותנות להס רשות ללכת וללמוד תורה צעיר אחרת: **מפטרי רבנן.** זה מזה שהיה נוטל רשות מצביו לשוב לציתו ולכרזו: **עולמך סראה צחייך.** כל צרכך תמלא: **פיך ידני חכמות.** צלשון צרכה היו אומרים: **יישירו.** לשון יושר. שמהל מנין צמורה כהלכה: כל

בכפמליא של מעלה ובכפמליא של מטה ובין התלמידים העוסקים בתורתך בין עוסקין לשמה בין עוסקין שלא לשמה וכל העוסקין שלא לשמה יהי רצון שיהו עוסקין לשמה. ר' אלכסנדר'י בתר צלותיה אמר הכי יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתעמידנו בקרן אורה ואל תעמידנו בקרן חשכה ואל ידוה לבנו ואל יחשכו עינינו איכא דאמרי הא רב המנוגא מצלי לה ור' אלכסנדר'י בתר דמצלי אמר הכי רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיניו ושעבוד מלכות יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם וגשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם. רבא בתר צלותיה אמר הכי *אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי ועכשיו שנוצרתי כאלו לא נוצרתי עפר אני בחיי ק"ו במיתתי הרי אני לפניך ככלי מלא בושא וכלימה יהי רצון מלפניך ה' אלהי שלא אחמא עוד ומה שחטאתי לפניך מרק ברחמיך הרבים אבל לא ע"י יסורין וחלאים רעים והיינו וידוי דרב המנוגא זומי ביומא דכפורי. מר בריה דרבינא כי הוה מסיים צלותיה אמר הכי *אלהי נצור לשוני מרע ושפתותי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי ותצילני מפגע רע מיצר הרע ומאשה רעה ומכל רעות המתרגשות לבא בעולם וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבותם יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי. רב ששת כי הוה יתיב בתעניתא בתר דמצלי אמר הכי ירבון העולמים גלוי לפניך בזמן שבית המקדש קיים אדם חוטא ומקריב קרבן ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו ומתכפר לו ועכשיו ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי יהי רצון מלפניך שיהא חלבי ודמי שנתמעט כאלו הקרבתי לפניך על גבי המזבח ותרצני. *ר' יוחנן כי הוה מסיים ספרא דאיוב אמר הכי סוף אדם למות וסוף בהמה לשחיטה והכל למיתה הם עומדים אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו וגדל בשם טוב ונפטור בשם טוב מן העולם ועליו אמר שלמה טוב שם משמון טוב ויום המות מיום הולדו. מרגלא בפומיה דר"מ גמור בכל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי ולשקוד על דלתי תורתך נצור תורתך בלבבך ונגד עיניך תהיה יראתי שמור פיך מכל חמא וטהר וקדש עצמך מכל אשמה ועון ואני אהיה עמך בכל מקום. מרגלא בפומיהו דרבנן דיבנה אני בריה וחברי בריה

ונפשי כעפר ככל תהיה. מה עפר אינו מקבל כליה לעולם כן יהי רצון שזרעתי לא יכלה לעולם כמו שהוא אומר והיה זרעך כעפר הארץ: **אני בריה וחברי בריה.** כלומר יש לו לז כמוני להצמיח צין טוב לע: **העושה שלא לשמה נוח לו שא לא נכרא.** וא"ת האמר רב יהודה אמר רב פירק מקוס שנהגה (ד' ז): לעולם יעסוק אדם צמורה וצממות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה צל לשמה וי"ל דהכל מיירי שאינו לומד אלא לקנתר מצביו והתס מיירי שלומד ע"מ שיכבדוהו: פ"ך

אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט *שינינו אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכיון לכו לשמים. מרגלא בפומיה דאב"י לעולם יהא אדם ערוס ביראה *מענה רך *משיב חמה ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם ואפילו עם נכרי בשוק כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על הבריות אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הקדימו אדם שלום מעולם ואפילו נכרי בשוק. מרגלא בפומיה דרבא תלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטע באביו ובאמו וברכו ובמי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנין שנאמר *ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם *לעושים לא נאמר אלא לעושיהם לעושים ולא לעושים שלא לשמה וכל העושה שלא לשמה נוח לו שלא נברא. מרגלא בפומיה דרב [לא כעולם הזה העולם הבא] יהעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיא ולא פריה ורביה ולא מושא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבין ועמרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר *ויחוו את האלהים יחברו וישתו: גדולה הבטחה שהבטיחן הקב"ה לנשים יותר מן האנשים שנא' *נשים שאננות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האונה אמרתי א"ל רב לר' חייא נשים במאי זכין *באקרוי בנייהו לבי כנישתא וכאנתנוי גבריהו בי רבנן ונמרין לגבריהו עד דאתו מבי רבנן. כי הו מפטרי רבנן מבי ר' אמי ואמרי לה מבי ר' חנינא אמרי ליה הכי עולמך תראה בחיך ואחריתך לחיי העולם הבא ותקתך לדור דורים לבך יהגה תבונה פיך ידבר חכמות ולשונך ירחיש רננות עפעפק יישירו נגדך עיניך יאירו במאור תורה ופניך יזהירו כוזהר הרקיע שפתותיך יביעו דעת וכליותיך תעלוונה מישרים ופעמך ירצו לשמוע דברי עתיק יומין. כי הו מפטרי רבנן מבי רב חסדא ואמרי לה מבי ר' שמואל בר נחמני אמרו ליה הכי *אלופינו מסובלים וגו' אלופינו מסובלים רב ושמואל ואמרי לה רבי יוחנן ור' אלעזר חד אמר אלופינו בתורה ומסובלים במצות וחד אמר אלופינו בתורה ובמצות ומסובלים ביסורים

- 1. טוב שם משמון טוב היום הפנות מיום הולדו;
- 2. מענה רך ישיב חמה ודבר עצב יעלה אף;
- 3. ר' ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עשיהם תהלתו עמדת לעד;
- 4. ואל אציל בני ישרא' לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו; שמת כו י'
- 5. נשים שאננות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האונה אמרתי;
- 6. אלופינו מסובלים אין פ"ך ואין יוצאת ואין צווחה ברחובותיה; תהלים קמ"ד יז

ישעיהו לב ט
אלופינו מסובלים אין
פ"ך ואין יוצאת ואין צווחה
ברחובותיה; תהלים קמ"ד יז